

ОДЕСА – 2018

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНИЙ ЗМІСТ ОБЛІКУ ДОХОДІВ ПІДПРИЄМСТВ	6
1.1 Сутність, класифікація та критерії визнання доходів в обліку	
1.2 Особливості обліку доходів	21
1.3 Порівняння вимог П(С)БО та МСФЗ щодо обліку доходів і фінансового результату	26
РОЗДІЛ 2. ПРАКТИКА ВЕДЕННЯ ОБЛІКУ ДОХОДІВ на ТОВ «Білгород – Дністровський елеватор».	30
2.1 Загальноєкономічна характеристика підприємства	30
2.2 Облік доходів ТОВ «Білгород – Дністровський елеватор»	35
2.3 Особливості формування інформації про доходи і фінансові результати підприємства в умовах застосування автоматизованої форми обліку та напрями удосконалення	43
РОЗДІЛ 3. ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ АУДИТУ ДОХОДІВ ПІДПРИЄМСТВА	50
3.1 Мета, завдання, джерела аудиту доходів підприємств	50
3.2 Організаційна стадія аудиторської перевірки доходів підприємства	59
3.3 Аудиторські процедури по суті	63
ВИСНОВКИ	68
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	71
ДОДАТКИ	76

ВСТУП

Актуальність теми. Фінансовий стан підприємства характеризується розміщенням його коштів та джерел їх утворення. Фінансовий стан підприємства – це забезпеченість власними обіговими коштами, стан нормованих запасів товарно–матеріальних цінностей, стан та динаміка дебіторської і кредиторської заборгованості, оборотність коштів, платоспроможність та інші підсумки фінансово–господарської діяльності підприємства, що дозволяють дати оцінку досягнутим результатам, зробити висновки про рівень фінансово–економічного стану та про наявність нереалізованих внутрішньогосподарських резервів.

Дохід підприємства являє собою один з головних узагальнюючих показників фінансово–господарської діяльності підприємства. Згідно з Законом України «Про підприємства в Україні» всі суб'єкти ринку здійснюють свою діяльність з метою отримання відповідного доходу (прибутку). [11]

Практичне значення показника доходу полягає в тому, що він характеризує загальну суму коштів, яка поступає підприємству за певний період і, за вирахуванням податків, може бути використана на споживання та інвестування.

Отримання доходів – виручки від реалізації продукції (робіт, послуг) – свідчить про те, що продукція підприємства знайшла свого споживача, що вона відповідає вимогам та попиту ринку за ціною, якістю, іншими технічними функціональними характеристиками та властивостями.

Отримання доходів створює основу для самофінансування підприємства за умови, що їх розмір достатній для покриття витрат підприємства з реалізації товарів та інших видів діяльності, виконання зобов'язань перед бюджетом та утворення чистого прибутку.

Питання дослідження аудиту обліку доходу за видами діяльності на підприємствах є дуже важливим і актуальним в наш час. Це пов'язано з тим, що з розвитком ринкових відносин та відносної стабілізації в економіці країни господарюючі суб'єкти почали окрім основної діяльності інвестувати вільні

активи в фінансову та інвестиційну діяльність. Метою такої діяльності підприємства є отримання доходу. Фінансові результати відображають мету підприємницької діяльності; її доходність і є вирішальними для підприємства. Окрім його керівництва і колективу, вони цікавлять вкладників капіталу (інвесторів), кредиторів, державні органи, в першу чергу податкову службу, фондові біржі, які займаються купівлею–продажем цінних паперів та ін.

Якісна фінансова інформація зменшує інформаційний ризик споживачів фінансових звітів. Недоброякісна, тобто викривлена інформація з фінансових результатів, яка узагальнюється, спотворює макроекономічні показники та призводить до прийняття неадекватних управлінських рішень на загальнодержавному рівні.[12]

Одними із елементів системи управління доходами підприємства є економічний аналіз. Економічний аналіз доходів підприємства є основним напрямком аналізу майбутнього, тому що його методика дозволяє при наявності стислого обсягу інформації про результати діяльності господарюючого суб'єкта визначити його потенційні можливості, внутрішні резерви, використання яких дозволить досягти позитивних змін фінансових результатів діяльності. Особливого значення це набуває в сучасний період, коли більшість інформації про господарську діяльність підприємці відносять до категорії комерційної таємниці, та у розпорядження аналітика надходить в основному офіційна фінансова звітність.[16]

Саме тому тема випускної роботи «Облік та аудит доходів на прикладі ТОВ «Білгород – Дністровський елеватор» досить актуальною.

Метою даної випускної роботи є проведення обліку та аудиту доходів підприємства в сучасних економічних умовах в Україні.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити наступні **завдання**:

1. розкрити економічну сутність доходів та систему показників, що його характеризують;

2. вивчити організацію та методику фінансового і управлінського обліку доходів на базовому підприємстві на основі національних Положень (стандартів) бухгалтерського обліку;
3. проаналізувати бухгалтерську та податкову звітність по отриманих доходах;
4. описати організацію і методику автоматизованої системи обробки облікової, аналітичної інформації;
5. дослідити особливості аудиту доходів підприємства;
6. визначити законодавче та інформаційне забезпечення аудиту доходів підприємства;
7. визначити об'єкти аудиту операцій з обліку доходів;
8. оволодіти методикою аудиту доходів підприємства;
9. здійснити аудит доходів досліджуваного підприємства ;
10. провести аналіз доходів та результатів господарської діяльності базового підприємства, а також оцінити рентабельність його діяльності;
11. узагальнити результати роботи, розробити пропозиції щодо виявлення резервів підвищення рівня доходності базового підприємства.

Предметом дослідження є безпосередньо методика й організація обліку та аудиту доходів – доход від реалізації, інший операційний дохід, дохід від фінансової діяльності, інші доходи– та їх практичне застосування.[35]

Теоретичною і методологічною основою дослідження були економічна теорія, законодавчі акти, нормативно–правові документи, що регулюють та регламентують діяльність аудиторів і аудиторських фірм, національні стандарти бухгалтерського обліку.

В ході виконання випускної роботи використовувались роботи вітчизняних і зарубіжних авторів з бухгалтерського обліку, основ аудиту, методики й організації аудиту, періодичні видання та інша спеціальна література.

В роботі було розглянуто ведення бухгалтерського обліку та аудиту доходів на прикладі підприємства ТОВ «Білгород – Дністровський елеватор». В роботі використані дані його бухгалтерської та податкової звітності за 2015–2017 рр.

ВИСНОВКИ

В результаті виконаної роботи можна зробити теоретичні та практичні висновки та пропозиції:

1) Одним з найважливіших факторів, що визначає суму прибутку як кінцевого результату діяльності підприємства, є розмір доходу, що формується ним в процесі своєї діяльності. Сума отриманих доходів є фінансовою основою розвитку його операційної діяльності, що забезпечує вирішення наступних трьох важливих задач:

Основна частина операційних доходів підприємства є джерелом відшкодування усіх поточних витрат, пов'язаних зі здійсненням його операційної діяльності. Реалізація цієї задачі забезпечує самоокупність діяльності підприємства.

Методологічні засади формування бухгалтерського обліку інформації про доходи підприємства та її розкриття у фінансовій звітності визначає Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід».

Основним чинником, що впливає на кінцевий результат (чистий прибуток), є дохід від реалізації продукції (робіт, послуг). Це є загальний дохід (виручка від реалізації продукції, товарів, робіт або послуг, тобто без вирахування наданих знижок, повернення проданих товарів та непрямих податків (податку на додану вартість акцизного збору тощо). Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) визначається шляхом вирахування з доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг відповідних податків, зборів, знижок тощо. Виручка (дохід) від реалізації продукції свідчить про ринковий попит на продукцію підприємства, повернення вкладених у виробництво коштів і можливість розпочати новий виробничий цикл. Розмір виручки від реалізації залежить від обсягів і структури виробництва за видами продукції та ринкових цін кожного виду. Відділ бухгалтерії підприємства зобов'язаний постійно аналізувати ринковий попит на продукцію підприємства і своєчасно на нього реагувати.

2. Для узагальнення інформації про доходи від операційної, інвестиційної та фінансової діяльності підприємства, а також від надзвичайних подій, для обліку доходів і результатів діяльності на ТОВ «Білгород – Дністровський елеватор» призначені рахунки класу 7 «Доходи і результати діяльності». Для узагальнення інформації про доходи від реалізації готової продукції, товарів, робіт і послуг та про інші вирахування з доходу, призначено рахунок № 70 «Доходи від реалізації».

На рахунку № 71 «Інший операційний дохід» ведеться узагальнення інформації про інші доходи від операційної діяльності ТОВ «Білгород – Дністровський елеватор» у звітному періоді, крім доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг).

До інших операційних доходів відносяться:

- 1) Операційна курсова різниця за операціями в іноземній валюті
- 2) Компенсація витрат єдиного внеску (від центра зайнятості)
- 3) Операційна оренда активів (ДП «Дельта–Лоцман»)
- 4) Нарахований банком відсоток

3. Доходи ТОВ «Білгород – Дністровський елеватор» складаються з чистого доходу (виручки) від реалізації продукції (доходу (виручки) від реалізації продукції за мінусом ПДВ) та інших операційних доходів. Всі інші види доходів на протязі 2013 – 2015 років в ТОВ «Білгород – Дністровський елеватор» були відсутні.

На ТОВ «Білгород – Дністровський елеватор» можна запропонувати такі напрямки для підвищення доходності:

- підвищення доходів (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг);
- зниження собівартості реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг);
- проведення управлінських впливів на персонал підприємства для досягнення підвищення ефективності;
- планування соціального розвитку колективу ТОВ «Білгород – Дністровський елеватор» .

4. Розв'язання задач обліку та аналізу доходів на ТОВ «Білгород – Дністровський елеватор» автоматизованим способом забезпечить можливість оперативної обробки інформації для обліку, контролю, аналізу, аудиту та управління за відповідний проміжок часу, сприятиме підвищенню точності й достовірності облікових даних.

На ТОВ «Білгород – Дністровський елеватор» в подальшому необхідно використовувати ІС:»Підприємство», що дасть змогу вирішувати в комплексі задачі бухгалтерського обліку, заробітної плати, кадрів, торгівлі та складу.

На ТОВ «Білгород – Дністровський елеватор» аналіз доходів та фінансових результатів діяльності проводиться з використанням програми Microsoft EXCEL. При цьому інформаційною базою для аналітичних розрахунків використовуються дані файлів бухгалтерського обліку фінансових результатів базового підприємства. На їх підставі створюються необхідні аналітичні таблиці, розрахункові зони яких заповнюються за допомогою стандартних розрахункових функцій програми Microsoft EXCEL.

Таким чином, що за допомогою сучасного програмного забезпечення як облікові, так і аналітичні функції можуть бути повністю автоматизовані і їх результати можуть представлятися в будь-якому зручному для користувачів вигляді – як на машинних, так і на паперових носіях.

Список використаних джерел

2. Закон України «Про аудиторську діяльність» від 22 квітня 1993 р. N 3125–XII зі змінами та доповненнями// Баланс.– 20.03.2006.– № 14.
3. Податковий кодекс України : від 02 грудня 2010 р. № 2755–VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.zakon.rada.gov.ua>.
4. Про затвердження Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджене Наказом МФУ №291 від 30.11.99 р.
5. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджене Наказом МФУ №291 від 30.11.99 р.
6. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 17 «Податок на прибуток», затверджений наказом Міністерства фінансів України №353 від 28.12.2000р.// Бухгалтерський облік і аудит – 2001. – №2. –С.7–12.
7. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 15 «Дохід» : затв. наказом Міністерства фінансів України від 29 листопада 1999 р. № 290 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [http:// www.rada.gov.ua](http://www.rada.gov.ua).
8. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку № 15 «Виручка за договорами з клієнтами» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.minfin.gov.ua>.
9. Національний норматив аудиту №13 «Аудиторський висновок», прийнятий Постановою Аудиторської палати України від 22 січня 1996р. № 116//Бухгалтерський облік і аудит – 1997.– №6. – С.12–13.
- 10.Берсуцкий Я. Г., Дугинская И. А., Дугинский Б. Л. Анализ хозяйственной деятельности предприятия: Учеб. пособ. – Донецк: ДИЭХП, 2000. – 180 с.
- 11.Білуха М. Т. Аудит у бізнесі. (Посібник для бізнесменів). – Дніпропетровськ: Преском, 1994. – 394 с.
- 12.Бутинець Ф. Ф. Бухгалтерський управ– лінський облік : підручник для студентів спеці– альності «Облік і аудит» вищих навчальних закладів / [Ф. Ф. Бутинець, Т. В. Давидюк, З. Ф. Канурна, Н. М. Малюга, Л. В. Чижевські ; за

- ред. проф. Ф. Ф. Бутинця]. – [3-тє вид., доп. і перероб.] – Житомир : ПП «Рута», 2005. – 480 с.
13. Бутинець Ф. Ф., Виговська Н. Г., Малюга Н. М., Петренко Н. І. Контроль і ревізія: Підруч. для студ. спец. «Облік і аудит» вищ. навч. закладів. – 3-тє вид., доп. і перероб. – Житомир : Рута, 2002. – 543с.
 14. Бухгалтерський облік за національними стандартами. – Т.: Економічна думка, 2000. – 236 с.
 15. Бухгалтерський облік у споживчій кооперації : навч. посіб. / В. О. Озеран, П. О. Куцик, А. М. Волошин та ін. – Львів : Вид-во ЛКА, 2008. – 660 с.
 16. Бухгалтерський облік та оподаткування : навчальний посібник / [за ред. Р. Л. Хом'яка, В. І. Лемішовського]. – Львів : Бухгалтерський центр «Ажур» 2010. – 1220 с.
 17. Введення в проектний аналіз: Практикум / Чернівецький національний ун-т ім. Юрія Федьковича / С. В. Ксьондз. – Чернівці: Рута, 2001. – 100 с.
 18. Величко О. Г., Голов С. Ф. Бухгалтерський облік і фінансова звітність в Україні. – Д.: ТОВ «Баланс-Клуб», 2000. – 768 с.
 19. Веріга Г. Проблемні аспекти трансформації фінансової звітності підприємств України відповідно до принципів МСФЗ / Г.Веріга, А.Савро // Бухгалтерський облік і аудит. – 2010. – №9. – С. 23–24
 20. Голов С., Пархоменко В. Новий План рахунків: побудова і застосування // Бухоблік і аудит. – №1. – 2000. – С. 21–22.
 21. Грабова Н. М. Теорія бухгалтерського обліку: 2001 : Навч. посіб. / М.В. Кужельний (ред.). – 6.вид. – К. : А.С.К., 2001. – 266 с.
 22. Грабова Н. М., Кривоносов Ю. Г. Облік основних господарських операцій в бухгалтерських проводках: Навч. посіб. – К. : А.С.К., 2001. – 416 с.
 23. Грабова Н.Н., Добровский В.Н. Бухгалтерский учет в производственных и торговых предприятиях, 2000.: Учеб. Пособие для студентов вузов / Под. ред. Н.В. Кужельного. – К.: А.С.К., 2000. – 624 с.
 24. Дерій В. А. Контроль і ревізія: Курс лекцій. – Бучач: МІФ, 2000. – 54 с.

25. Дерій В. А., Кізима А. Я. Аудит: Курс лекцій / Тернопільська академія народного господарства. – Т.: ТАНГ, 2001. – 76 с.
26. Дорош Н. І. Аудит: методологія і організація. – К.: Товариство «Знання» КОО, 2001. – 402 с.
27. Зверяков, М. І. У пошуках виходу з кризи [Текст] / М. І. Зверяков // Економіка України. — 2013. — № 8(621). — С. 4–21.
28. Зверяков М. І. Перспективи формування нової якості зростання // Фінанси України. – 2007. – № 9. – С. 59–74.
29. Іващенко В. І. Економічний аналіз господарської діяльності: Навч. посіб.– К.: ЗАТ «Нічлава», 1999. – 204 с.
28. Ісаєв Г.М. Інформаційні системи в економіці: навчальний посібник – Омега-Л, 2006.
29. Іфтемічук В. С. Генеза ринкової еконо– міки (політекономія, мікроекономіка, макроеко– номіка, економічний аналіз, економіка підприєм– ства, менеджмент, маркетинг, фінанси, банки, інвестиції, біржова діяльність) : терміни, поняття, персоналії / В. С. Іфтемічук, В. А. Григорьев, М. І. Маниліч, Г. Д. Шутак. – [за наук. ред. Г. І. Башнянина і В. С. Іфтемічука]. – К. : Магнолія плюс, 2004. – 688 с.
30. Економічна енциклопедія : у трьох то– мах. Т.1 / [редкол. В.С. Мочерний (відп. ред.) та ін.]. – К. : Видавничий центр «Академія», 2000. – 864 с.
31. Кармайкл Д., Беніс М. Стандарти и нормы аудита. – М. Аудит; ЮНИТИ, 1995. – 421 с.
32. Коробов М. Я. Фінансово–економічний аналіз діяльності підприємств: Навч. посіб. – К.: Товариство «Знання» КОО, 2001. – 378 с.
33. Міжнародні стандарти аудиту, надання впевненості та етики: Видання 2006 року / Пер. з англ. мови О.В. Селезньов, О. Л. Ольховікова, О. В. Гик, Т. Ц. Шарашидзе, Л. Й. Юрківська, С. О. Куликов. – К.: – ТОВ «ІАМЦ» АУ «СТАТУС», 2006. – 1152 с.
34. Національні нормативи аудиту. Кодекс професійної етики аудиторів України. – К.: Основа, 1999 – 274 с.

35. Ніколаєва В. П. Класифікація доходів з операційної діяльності підприємства / В.П. Ніколаєва // Економіка АПК. – 2009. – № 10. – С. 91–95.
36. Параскевич Л.В. Удосконалення обліку доходів та їх відображення у фінансовій звітності/ Л.В. Параскевич//Сталий розвиток економіки. – 2011. – №2. – с. 89 – 95.
37. Пархоменко В. М. Бухгалтерський облік в Україні: Нормативи. Коментарі. – Луганськ: «Футура» ДСД «Лугань», 2001. – 368 с.
38. Потриваєва Н.В., Канівець І.О. Облік доходів від реалізації продукції: практичні підходи та перспективи/ Н.В. Потриваєва, І.О. Канівець//»Економічні науки». – серія «Облік і фінанси». – №8 (29). – 2011. – с. 123 – 129
39. Понікаров В. Д. Аудит: Навчальний посібник / В. Д. Понікаров, Т. М. Серіков. – Харків: ВД «Інжек», 2006. – 224 с.
40. Примак Т. О. Економіка підприємства: навч. посіб. / Т. О. Примак. – К. : Вікар, 2001. – 178 с.
41. Руденко Л. В., Подольська В. О. Аналіз фінансово–господарської діяльності підприємства: Навч. Посіб. / Укоопспілка; Навчально– методичний центр «Укоопосвіта». – К., 2000. – 422 с.
42. Савицкая Г. В. Анализ хозяйственной деятельности предприятия: Учеб. пособие. – Минск: ООО «Новое знание», 2001. – 688 с.
43. Садовников О. А. Шляхи вдосконалення організації і методики аудиту доходів за видами діяльності // Аудитор України. – 2008. – №21. – С. 29 – 32.
44. Сівак О., Осейко Н. Бухгалтерський облік за допомогою персонального комп'ютера – К.: РВО «Поліграфкнига», 1993. – 320 с.
45. Титоренко Г.А. Інформаційні технології в управлінні: Учеб. посібник для вузів / під ред. Проф. Г.А. Титоренко. – М.: ЮНИТИ–ДАНА, 2002.
46. Ткаченко Н. Облік виробничої собівартості та рентабельності виробництва продукції. Визначення ціни продажу / / Все про бухгалтерський облік. – 2000. № 70. – С.4
47. Ткаченко Н. М. Бухгалтерський фінансовий облік на підприємствах України: Підручник. – К.: А.С.К., 2000. – 784 с.

48. Усач Б. Ф. Організація та методика аудиту: Підручник / Б. Ф. Усач, З. О. Душко, М. М. Колос. – Київ: Знання, 2006. – 295 с.
49. Хом»як Р. Л. Національні стандарти бухгалтерського обліку в Україні: Навчальний посібник. – Л.: Інтеллект–Захід, 2000. – 442 с.
50. Чумаченко М. Сучасні проблеми бухгалтерського обліку в Україні // Баланс. – 1999. – №44. – С.5–13.
51. Яковишина Н. Організаційно–методичні аспекти аудиту продажу й отримання виручки // Економіст. – 2001. – № 3. – С. 54 – 56.